

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Владимир Владимиров,

преподавател в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив,

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”, научна специалност „Музикознание и музикално изкуство“

на тема: **„Гъдулката – акустични особености и съвременни тенденции в озвучаването ѝ“**
с автор Пейо Трендафилов Пеев, докторант в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, факултет „Музикален фолклор и хореография“, катедра „Музикален фолклор“,
с научен ръководител проф. д-р Тодор Киров

Процедурата по горепосочения дисертационен труд е стартирана след успешна вътрешна защита пред обучаващото звено – катедра „Музикален фолклор“, проведена на 28.02.23 г. Въз основа на предложение от катедрата и решение на Факултетния съвет при Факултет „Музикален фолклор и хореография“ (протокол №7/21.03.2023г.) съм назначен за член на научното жури за защита на дисертационния труд на Пейо Трендафилов Пеев на тема „Гъдулката – акустични особености и съвременни тенденции в озвучаването ѝ“ със заповед на ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак (№РД 27-32, от 28.03.2023 г., гр. Пловдив). Докторантът Пейо Пеев, завършвайки художественотворческа докторантура, представя своя дисертационен труд, автореферат, две публикации, списък с основните приноси на разработката и автобиография

Познавам докторанта Пейо Пеев лично от средата на 80-те години. По стечение на обстоятелствата житейските ни пътища са се преплитали многократно и именно затова имам непосредствени впечатления от творческото му израстване. Професионалната му биография е доста респектираща – работи в ОНМ при БНР, свири с най-изявените български фолклорни изпълнители, концертира по целия свят /в това число в продължение на две години със световноизвестното танцово шоу „Riverdance”/. В представените данни виждам, че са пропуснати двата му авторски компакт диска, които по мое мнение са на изключително ниво. През 2017 г. придобива магистърска степен в специалност „Изпълнителско изкуство“ в АМТИИ и веднага бива привлечен в екипа на катедра „Музикален фолклор“ като преподавател по гъдулка. Благодарение на своята впечатляваща дейност Пеев се нарежда сред съвременните изпълнители, чертаещи новите посоки на гъдуларското изкуство.

Художествено-творческите докторантури, каквато е и настоящата, са известно предизвикателство поради относителната равнопоставеност на двете съставки – концертна и

теоретична, и тяхната еднаква тежест в крайния резултат. Избраната тема се отличава със своята актуалност и дисертабилност, защото днес гъдулката все по-уверено и активно навлиза на полето на световната етно музика. От голямо значение е пълноценното акустично представяне на този традиционен български инструмент в съвременните ѝ творчески изяви, тъй като професионалните стандарти за качество непрекъснато растат, стимулирани от техническия подем в последните десетилетия. Шестте концерта от настоящата докторантура бяха на много високо художествено ниво, а теоретичното изследване е в съществена връзка с тях и израз на натрупания дългогодишен опит на Пейо Пеев. Вярвам, че достигайки до повече изпълнители ще ги улесни значително в техните бъдещи професионални изяви от една страна, а от друга би провокирало и подобни изследвания и на другите ни фолклорни инструменти. Самият аз, имайки известен опит в анализа на акустичните особености на тамбурата, намирам, че това действа стимулиращо за търсене на нови посоки за развитие.

Дисертационният труд „Гъдулката – акустични особености и съвременни начини на озвучаване“ е опит за осмисляне и систематизиране на основните акустичните свойства на гъдулката, възможностите на звукозапис и озвучаването ѝ в различна акустична среда. Виждаме, че личната мотивация на автора е ясно изразена: „любовта към гъдулката ни провокира да я усъвършенстваме и да откриваме все по-нови хоризонти пред гъдуларското изпълнителско майсторство“. Подбраните научни методи за реализирането на тези цели са: наблюдение, сравнение, демонстрация, сценична концептуалност, анализ и синтез, интервю и интерпретация. Адекватното им използване води до успешното реализиране на поставените задачи и постигане на целта на дисертацията. Използването на спектрограми допълнително верифицира изведените от автора тези.

Обемът и структурата на дисертационния труд отговарят напълно на изискванията на закона. Шестте концерта от докторантурата са изнесени според изискванията на **Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в АМГИИ**. Не случайно акцентирам на тези творчески изяви, защото въпросният правилник изрично посочва: след последния концерт се прави публична защита на изпълнителските постижения на докторанта и неговото научно изследване пред научно жури. Присъствайки лично на всичките концерти на Пейо Пеев в качеството ми на ръководител катедра, мога убедено да заявя, че в тях са реализирани ярки изпълнителски постижения, носещи белезите на висок професионализъм и артистична значимост. Публикуването им в различни платформи за видео споделяне продължава да предизвиква определен интерес сред професионалната фолклорна гилдия. Чрез тях изпълнителят Пеев успява да покаже, не само традиционните форми за изява на гъдулката, но „нови пътища в развитието на гъдуларската музика и изпълнителство, пътища, основани на нестандартна

композиционна инвенция и засега „неотъпкани”“.

Общият обем на теоретичната разработка е 115 стр., обособени в увод, четири основни глави, заключение, приноси, библиография /73 източника/, приложения.

В Първа глава е направена кратка историческа справка относно появата на гъдулката по нашите земи, етапите на нейното разпространение, развитие и усъвършенстване. Запълва известна празнина в етномузикознанието ни относно периода от началото на века до днес.

Втора глава разглежда проблемите, свързани с основните акустични свойства на гъдулката, като специално внимание е обърнато нейното звукообразуване и звукоразпространение. Интерес представляват нововъведенията на лютиера Деян Денчев, които са детайлно анализирани.

В Трета глава са представени видове микрофони и тяхната роля за звукозапис и озвучаване на гъдулката в различна акустична среда. Анализирани са различни електронни музикални ефекти и е демонстрирано приложението им върху звука на инструмента. Дадени са ценни насоки относно студийната и сценична дейност на изпълнителите – гъдулари.

Четвърта глава е основната и представя в подробно практическото сценично приложение на озвучаването на гъдулката в шестте концерта, включени в художествено-творческата докторантура. Освен анализирани изпълнените пиеси, са разгледани задачите, поставени пред изпълнителя във всеки концерт и решенията не само за творчески и изпълнителски подход към всяка пиеса, но и за избор на микрофон и използване на електронни ефекти за всяка различна програма и зала.

Докторантът Пейо Пеев е извел следните приноси: проследено е гъдулковото изкуство от края на 20 в. до наши дни, изследвани са основните акустични свойства на гъдулката, дадени са насоки за звукозапис на гъдулка, предложени са проверени в практиката начини за озвучаване на гъдулката в различна акустична среда, описано и демонстрирано е влиянието на различните видове електронни музикални ефекти върху звука на гъдулката, съпоставени са традиционната конструкция на инструмента с нововъведения, дело на български лютиери. Смятам, че те са формулирани коректно и отговарят на съдържанието на труда.

Критични бележки съм отправил в процеса на изготвяне на дисертацията, а препоръката ми е трудът да бъде отпечатан, за да достигне до повече заинтересовани. Вярвам, че може да бъде добра основа за по-нататъшни изследвания на акустичните особености на традиционните ни инструменти, което би довело до повишаване на техните конструктивни и звукови качества.

Авторефератът отговаря на изискванията и коректно отразява съдържанието на дисертационния труд. Публикациите са пряко свързани с темата на изследването.

В заключение ще кажа, че дисертационният труд на Пейо Пеев, съчетаващ

художественотворческа и теоретична част, е научно изследване със значителна теоретико-практическа стойност. В основата му стои дългогодишно емпирично познание, пречупено през призмата на теоретични съждения, точни анализи и логично формулирани изводи, които биха дали нов импулс на съвременното гъдулково изкуство. Давам изцяло положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Пейо Трендафилов Пеев образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“.

5.06.2023 г.

доц. д-р Владимир Владимиров